

A rendőrség 2004. évi gazdálkodása

Az elmúlt időszak a Magyar Köztársaság Rendőrsége számára a gazdálkodás területén különösen nehéz volt. A szűkös erőforrások mellett eredményesen kellett fellépni a bűnözéssel szemben, javítani a közbiztonságot, fenntartani az ország közrendjét, végrehajtani a jogszabályokban előírt feladatokat és nem utolsósorban meg kellett felelni Magyarország Európai Unió csatlakozásával szemben támasztott követelményeknek. A költségvetési keretszámok ismeretében a rendőrség vezetése továbbra is a testület működőképességének fenntartását, a likviditás megőrzését, az előző évről átütemezett tartozásállomány fedezetének kigazdálkodását, valamint az adósság újratermelődésének megakadályozását határozta meg a gazdálkodás fő célkitűzéseként.

A gazdálkodást befolyásoló tényezők

Az év első negyedévében olyan események következtek be, melyek a rendőrség amúgy is szűkös költségvetésére további terheket róttak, így a gazdálkodásban újabb feszültségpontok keletkeztek.

2004. január 12-én lépett hatályba az ORFK szervezeti korszerűsítéséről szóló 2/2004. (BK 1.) BM utasítás, melyben a belügyminiszter kiemelt feladatként határozta meg az ORFK feladatainak újrafogalmazását, szerkezetének átalakítását és gazdálkodási rendjének korszerűsítését. Az utasítás végrehajtása 2004. július 1-jére megtörtént, felére csökkent az ORFK vezető szintjeinek száma, megalakult a Nemzeti Nyomozó Iroda, valamint a Rendészeti Biztonsági Szolgálat, mely integrálta a csapaterős és speciális tevékenységeket, valamint a Repülőtéri Biztonsági Szolgálatot. Szintén a REBISZ szervezeti keretein belül jött létre – az érintett megyei rendőr-főkapitányságok alegységeiből – az Autópálya Rendőrség. Az átszervezés hatására nem várt mértékben – a jelenleg ismert adatok szerint – az ORFK állományából 377 fő kérte felmentését. A januárban elrendelt feladatok költségvetési hatása a második félévben jelentkezett, mert a hatályos jogszabályok alapján nagyságrendileg 1,5 milliárd forint kifizetése vált szükségessé. Ennek fedezete költségvetési forrás hiányában – átcsoportosítással, az állammal és a szállítókkal szemben fennálló kötelezettségeink terhére lett biztosítva.

A gazdálkodás feltételeit tovább nehezítette a kormány által az év elején elrendelt támogatási keret zárolása, valamint a korábbi években visszatartott ruházati utánpótlási illetmény és annak kamatainak kifizetési kötelezettsége. Ezeknek a kiadásoknak a fedezete a rendőrség költségvetésében nem állt rendelkezésre.

A spanyol fővárosban 2004 márciusában végrehajtott terrortámadás hatására rendkívüli biztonsági intézkedések kerültek bevezetésre, amelyek jelentős többletfeladatokat jelentettek az állomány részére. Ez – elsősorban az elrendelt túlszolgálatok és a megnövekedett üzemanyag-felhasználás miatt – többletkiadásokat generálva kedvezőtlenül befolyásolta a költségvetés évközi alakulását.

Az alapvető működési feltételek biztosítása, a nem várt események bekövetkezése és az előző évről átütemezett 676,1 millió forint adósságállomány törlesztésének megkezdése olyan mértékű többletterhet róttak a költségvetésre, hogy a testület már az év kezdeti szakaszára 1 milliárd forint adósságállományt halmozott fel. Az eladósodási folyamat lassítása, az adósságállomány kezelése és felszámolása érdekében az országos rendőrfőkapitány 6/2004. (IV. 28.) számú utasításával a gazdálkodással kapcsolatos szigorító csomagot adott ki. A kényszerű, ugyanakkor szükségszerű döntések hozzájárultak a problémák kezeléséhez, azonban nem oldották meg a rendőri feladatok minőségi követelményeinek növekedése és a pénzügyi erőforrások szűk keresztmetszete között feszülő ellentmondást.

Az elmúlt év során a rendőrség egyes szervei – a takarékosági intézkedések ellenére – likviditási zavarokkal küzdöttek, a különböző jogcímenek biztosított póttámogatások felhasználásával sem sikerült az adósságállomány teljes mértékben megszüntetni. A december végére felhalmozódott 3,4

milliárd forintos adósságállomány szanálását, a kisebb részben a rendőrség és a Belügyminisztérium fel nem használt, kötelezettség-vállalással nem terhelt előirányzatai, nagyobb részben a költségvetés általános tartalékának terhére lehetett végrehajtani. A testület végül 411 millió forintos átütemezett adósságállománnyal zárta a 2004. évet.

A költségvetés évközi alakulása

A Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséről és az államháztartás három éves kereteiről szóló 2003. évi CXVI. törvényben a rendőrség részére 153 781,6 millió forint kiadási előirányzatot hagyott jóvá az Országgyűlés, melynek forrásául 149 394,1 millió forint támogatás és 4 387,5 millió forint bevételi előírás szolgált. A jóváhagyott kiadási előirányzat a 2003. évi eredeti előirányzathoz képest 2,1 százalékos emelkedést mutat, ugyanakkor a 2003. évi módosított előirányzatnak csak 96,9 százalékát teszi ki. A költségvetési törvényben rögzített előirányzatok kormányzati és felügyeleti döntések nyomán a következők szerint módosultak.

Az évközben végrehajtott előirányzat-módosítások eredményeként a 2004. december 31-i támogatási előirányzat 155 720,1 millió forintra növekedett, ami az eredeti előirányzathoz képest 4,2 százalékos többletet jelent. A kiadási előirányzat ezt meghaladó mértékben – 6,8 százalékkal – bővült, ami 164 268,8 millió forint módosított előirányzatnak felel meg. Tekintettel arra, hogy a bevételi előírások 86,2 százalékban teljesültek, a rendőrség számára a kiadási előirányzat teljes mértékű felhasználására nem volt tényleges lehetőség.

A folyamatos működés, az adósságmentes gazdálkodás elősegítése, a beruházások finanszírozása, valamint az állomány lakhatási problémáinak javítása érdekében a rendőrség 2004. évben az alábbi jelentősebb többlettámogatásokban részesült:

- az egységes téli egyenruházat kifizetéséhez: 333,0 millió forint,
- boszniai és macedóniai kiküldetéssel összefüggő feladatokra: 78,1 millió forint,
- sportrendezvények biztosítására 100,0 millió forint,
- a terrorizmus elleni küzdelem felmerült kiadásainak ellentételezésére két ütemben 386,0, illetve 286,3 millió forint,
- a turisztikai szezon többletfeladatainak finanszírozására 95,0 millió forint,
- a bagdadi misszió kiadásaira: 157,6 millió forint,
- a korábbi években visszatartott ruházati illetmények és kamatainak fedezete: 961,8 millió forint,
- a drogst stratégiában meghatározott feladatok végrehajtására: 36,8 millió forint,
- közalkalmazotti illetményemelésre 328,4 millió forint,
- a hivatásos állomány illetmény-kiegészítésének változására: 1303,5 millió forint,
- a Köztársasági Őrezred gépjárműbeszerzéseire: 100,0 millió forint,
- a balatonöszödi kormánykonferencia biztosítási költségeire: 59,3 millió forint,
- a központi tiszti kar illetmény különbözetére: 94,2 millió forint,
- a köztisztviselői létszámleépítés költségeire: 115,1 millió forint,
- a kialakult adósságállomány részbeni szanálására: 1809,7 millió forint,
- központi beruházások finanszírozására: 1188,2 millió forint,
- lakástámogatási keret rendelkezésre bocsátása: 408,0 millió forint.

A rendőrség 2004. évi költségvetését jelentősebb támogatást érintő előirányzat-elvonnások is terhelték:

- az iskolások téli egyenruházatának biztosításához szükséges fedezet előteremtése érdekében 229,3 millió forintos dologi előirányzatról mondott le a testület,
- a Synergion vírusvédelmi rendszer finanszírozásának hatásaként 62,9 millió forinttal

- csökkent a rendőrség költségvetése,
- az RSZVSZ és a BSZKI részére átadott feladatokkal együtt 92,7 millió forint került átadásra,
- az év elején a kormány előirányzat zárolást rendelt el, majd év végén megtörtént a zárolt 1227,8 millió forint végleges elvonása is.

A költségvetési előirányzat felhasználása

Az előirányzatok felhasználása a napi működésen felül jelentkező rendkívüli feladatok figyelembevételével, a tervezettől eltérően, de az aktuális módosított előirányzatok által behatárolt kereteknek megfelelően történt. A 2004. év teljes egészében – az elmúlt évekhez hasonlóan – a fizetőképességre való törekvés és a működőképesség fenntartásának jegyében telt.

Az előzőekben jelzett, jelentős mértékű póttámogatások javították a rendőrség működési feltételeit, azonban az átütemezett adósság elkerüléséhez nem biztosítottak elégséges fedezetet.

Az évkönyv kidolgozása időszakában a 2004. év tételes és pontos értékelése még nem zárult le. Az egyes kiemelt előirányzatok alakulását, a felhasználás számszaki adatait, az egyes jogcímenek képződött maradványok mértékét, valamint ezek szöveges alátámasztását és értékelését a rendőrség – mindenki számára nyilvános – 2004. évi költségvetési beszámolója fogja tartalmazni.

A bérfeljesztés végrehajtása

A rendőrség gazdálkodásával összefüggésben az egyik – és érthető módon – a legnagyobb érdeklődést kiváltó, a rendőrség teljes személyi állományát érintő téma a bérfeljesztés. A 2004. évi bérfeljesztés a jogszabályokban meghatározott módon realizálódott. 2004. január 1-jétől a rendőrség helyi szerveinél szolgálatot teljesítő hivatásos állomány középfokú végzettségű tagjainak illetménykiegészítése a korábbi 6 százalékról 8 százalékra, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetében 10 százalékról 15 százalékra emelkedett.

A közalkalmazotti állomány októberben – 2004. január 1-jei hatállyal visszamenőlegesen – havi 2300 forint illetményemelésben részesült. A hivatásos állományúak szolgálati viszonyáról szóló törvény módosításával a rendőrség központi és területi szerveinél szolgáló hivatásos állományúak szintén 2004. január 1-jei hatállyal visszamenőlegesen 5 százalékos illetménykiegészítés emelésben részesültek.

Nemzetközi támogatások alakulása

Az elmúlt év során a nemzetközi támogatások kezelése, az uniós pályázatokban történő részvétel területén alapvető szervezeti változás következett be. Az ORFK átszervezésének részeként megalakult az EU-Integrációs és Minőségfejlesztési Osztály, amely alaprendeltetésének megfelelően tervezi, szervezi és végzi a nemzetközi támogatásokhoz és pályázatokhoz kapcsolódó rendőrségi tevékenységek végrehajtását, a minőségfejlesztés és innováció koordinációját.

A felzárkóztatást célzó nemzetközi pénzügyi források felhasználása érdekében az ország EU csatlakozását megelőzően elindított projektek – Phare 2003; Átmeneti Támogatások – végrehajtása területén tovább folytatódtak az előkészítő munkálatok. Ezek magukba foglalták a közbeszerzési eljárások indításához szükséges dokumentumok előkészítését, a rendszerbe állításra tervezett technika műszaki leírásainak új törvényi követelményeknek megfelelő kimunkálását. A további pontosításokat követően a kedvezményezett rendőri szervezetek ellátása 2005-ben valósul meg. Ez az eredetileg tervezetthez viszonyítva 6-8 hónapos késést jelent, mely a területen kívül álló objektív okok miatt következett be.

A fogda beruházásokkal összefüggő tervek elkészültek, a hazai tenderek elindítása jelent feladatot. A kapcsolódó képzések egy része befejeződött, az Átmeneti Támogatások körében tervezett twinning light-ok nemzetközi pályáztatása folyamatban van.

A Schengeni Végrehajtási Egyezmény rendőrséget érintő követelményeinek teljesítése érdekében a Schengen Alap felhasználására nyújtottunk be pályázatot.

Az Európai Unió illetékes bizottsága – kisebb módosításokkal – az elgondolásainkat 2004. októberében elfogadta. Jelenleg – a BM Együttműködési Hivatal koordinációjával, és a határőrséggel együttműködve – 14 közbeszerzési eljárás előkészítése, a dokumentáció kidolgozása zajlik, a rendőri szervezetek ellátása várhatóan 2005 nyarán kezdődik el. Összességében a rendőrség a nemzetközi támogatásokból és pályázatok elnyeréséből 2004. évi előkészítés alapján 2005-ben 6,6 milliárd forintban részesedik, melyből 983 millió forint az időközben BM alárendeltségbe kerülő Bűnügyi Szakértői és Kriminológiai Intézet érdekében kerül felhasználásra.

Pozitívum, hogy az EU forrásainak igénybevételére a szolgálati ágak és területi szervek részéről egyre határozottabb törekvés bontakozott ki. Több rendőri szervezet szerepelt sikeresen a bűnmegelőzési pályázatokon, más EU tagországokkal együttműködve közös projektben történő részvétel vette kezdetét. Ezek összességében nem jelentős tételek, azonban megvalósításuk a további évekre iránymutatásul szolgálhat.

Műszaki és információtechnológiai gazdálkodás

A műszaki és információtechnológiai területen a fejlesztési lehetőségek beszűkülése következett be.

A műszaki területen a rendőrség szűkös anyagi lehetőségei miatt a fotó-, audio-, vizuál- és irodatechnikai szakterületeken amortizációs cserékre, illetve fejlesztésekre nem volt lehetőség.

A korábban beindított átfegyverzési program folytatására nem volt költségvetési fedezet, további halasztás következett be az állomány maroklöfegyvereinek cseréje területén.

A rendőrség használatában lévő 5471 db jármű megújítása leállt. Ennek következménye, hogy a meghatározó jelentőségű személygépjármű park közel 66 százaléka amortizálódott.

A személyi védőeszközök területén 2003-ban indított beszerzésekből 650 darab lövedékálló mellény került rendszerbe, melyet 2004-ben további 140 darab védőeszköz megvásárlása követett. A közel 2000 darab lejárt szavatosságú Kirasza 3M-H lövedékálló mellényből 1500 darab felújítására nyílt lehetőség. Ezek a fejlesztések végső soron a személyi állomány életvédelméhez szükséges felszerelés elégséges mértékű biztosítására voltak elegendőek.

Az informatikai területen az üzemeltetés karbantartás és javítás megoldása került előtérbe. Ez a korábbi évekhez viszonyítva lényegesen nagyobb erőfeszítést igényel, mely az előregedett szerver állomány romló állapotával függ össze.

A rendőrség különböző szervezetei 2004-ben 17 339 munkaállomással – 66 százaléka amortizálódott –, és 9261 db nyomtatóval – 93 százaléka amortizálódott – rendelkezett. A rendelkezésre álló költségvetési források 1084 db munkaállomás, 4 db szerver, 310 db nyomtató, 120 db hálózati végpont beszerzésére adtak lehetőséget.

A lehetőségek függvényében 14 megyei jogállású szervezetnél valósultak meg korszerűsítések. Ezen belül felálltak a régiós szervezésű adatbázis központok, melyek megkövetelik a Robotzsaru és

SENYOR rendszerek működését, a területi adatok feldolgozását.

Az ingatlangazdálkodás területén a felújítási keretösszegek a minimális mértékű munkálatok elvégzését tették lehetővé. Az alultervezett előirányzatokból a legszükségesebb élet- és balesetveszélyt elhárító tevékenységekre nyílt mód, mely miatt tovább romlott az épület vagyónállaga, a műszaki állapot 60-65 százalékos szinten stagnál.

Minőségirányítás és innováció

A minőségirányítási rendszer kialakítása területén a rendőrség szervezetei a BM-en belül továbbra is meghatározó szerepet vállaltak fel. A megyei rendőr-főkapitányságok bevonásával kísérletek folytak a standard modellek adaptációjára. A területi szervek, támaszkodva a különböző egyetemek kutatási eredményeire, egymással együttműködve vettek részt a különböző modellek alkalmazásában. Ennek eredményeképpen több szervezet szerezte meg a minőségtanúsítást. A Hajdú-Bihar, Fejér és Baranya megyei rendőr-főkapitányságok a SHIBA díj pályázatán minőségdíjasok lettek. A BM egészére vonatkozó minőségfejlesztési kidolgozó munka felgyorsulásával, az egységes program kimunkálásával, a BM Közös Értékelési Keretrendszer elkészülésével megteremtődtek az európai közigazgatás számára javasolt CAF modell bevezetésének lehetőségei. Ennek továbbfejlesztett változata a rendvédelmi CAF szervezeti önértékelési módszer, mely alapja lehet az egységes szemlélet és alkalmazás megteremtésének.

Összességében a minőségirányítási rendszerek alkalmazási tapasztalatai kedvezőek. A vezetői állomány többsége részéről a fogadtatás pozitív, a tevékenység tudatosan koordinált. Az eredményességet – a minőségirányítás szakmai elismerésén túl – a szemlélet változása, a közvélemény-kutatások visszajelzései igazolják. Alapozva a közelmúlt eredményeire, folytatni kell a rendőrség küldetésének és minőségpolitikájának megfelelő koordináció munkát. Ehhez a szervezeti keretek bővítésére, a felkészítés megszervezésére és végrehajtására, az erőforrások biztosítására van szükség. Ezzel együtt a CAF modell teljes körű kiterjesztése, megbízható alkalmazása hosszabb időt, a közreműködők egységes szemléletének kialakítását igényli.

Az innovációs tevékenység területén jelentős fejlődés következett be. Az elmúlt év során stabilizálódtak az innováció szervezeti keretei, az összekötő hálózat kialakulásával közvetlen kapcsolat jött létre az országos szakirányítás és a végrehajtás szintjei között. Az önálló honlap telepítésével az állomány minden tagja ismereteket szerezhethet a kutatási eredményekről és újításokról, ezzel megvalósulhat az elbírálások társadalmi kontrollja. Kiemelendő, hogy a testület tagjainak körében erősödik az innovatív tevékenység igénye, a helyi és területi kezdeményezések támogatása egyre több vezető napi munkájának szerves részét alkotja.